

Mar Bayciyev'in Çocuklar Büyüdüğünde Eserindeki Egzotizm ve Barbarizmler

Exotism and Barbarism in Mar Bayciyev's When Children Grow Up

Çınara SAGINBAY¹

ÖZ

Bir dile giren yeni sözcükler öncelikle sosyal medya, gazete, dergi ve edebi eserlerde görülür. Özellikle edebi metinler aracılığıyla toplumun dilinde barbarizm ve egzotizmlerin ne düzeyde olduğunu anlamak mümkündür. Bu çalışmada Kırgız yazar Mar Bayciyev'in "Çocuklar Büyüdüğünde" adlı eseri örneğinde yabancı dillerden Kırgızca'ya geçen sözcükler: egzotizm ve barbarizmler ele alınacaktır. Örneğin, adı geçen eserde sputnik, radio, pioner, dissertatsiya vd. gibi egzotizmlere, holodilnik, oçered, karakteristik, davay vs. gibi barbarizmlere rastlanmaktadır. Çalışmamızın amacı, eserdeki yabancı dilden Kırgızca'ya geçmiş olan bu tür egzotizm ve barbarizmleri tespit etmek ve bu unsurların eserin amaç ve anlatım gücüne katkısının ne olduğunu edebî üslup yönünden analiz ederek sosyo-dilbilimsel çerçevede değerlendirmektir. Böyle bir çalışmanın Türkçenin diğer dillerle olan dilsel etkileşim süreciyle ilgili meselelerin aydınlatılması açısından yararlı olacağı kanaatindeyiz.

Anahtar Kelimeler: Mar Bayciyev, çocuklar büyüdüğünde, egzotizm, barbarizm, sosyolengüistik

ABSTRACT

New words coined to a language are primarily observed in social media, newspapers, magazines and literary works. It is possible to understand the level of barbarism and exoticism in the language of society especially within the framework of literary texts. In this study, the words transferred from foreign languages to Kyrgyz: exoticism and barbarism will be discussed in the example of "When Children Grow" by the Kyrgyz writer Mar Bayciyev. In the play, the examples of exoticism such as sputnik, radio, pioneer, dissertatsiya, also the examples of barbarianism such as exoticism, holodilnik, oçered, karakteristik, davay are encountered. The aim of our study is to identify such exoticism and barbarism in the work that has passed from a foreign language to Kyrgyz, and to analyze the contribution of these elements to the purpose and expressive power of the work in a socio-linguistic framework by analyzing the literary style. It is estimated that such study will be useful in highlighting the issues related to the linguistic interaction process of Turkish with other languages.

Keywords: Mar Bayjiyev, when children grow up, exoticism, barbarism, sociolinguistics

¹ Sorumlu yazar/Corresponding author: Çınara Sagınbay (Dr. Öğr. Üyesi), Kafkas Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Kars, Türkiye
E-posta: chinarasasykulova@gmail.com
ORCID: 0000-0002-0059-4027

Başvuru/Submitted: 21 Kasım 2024

Kabul/Accepted: 16 Aralık 2024

Atıf/Citation: Sagınbay, Ç. (2024). Mar Bayciyev'in Çocuklar Büyüdüğünde eserindeki egzotizm ve barbarizmler. *BELGÜ Dil ve Edebiyat Dergisi*, 1, 44-49.

Giriş

Her toplumun özellikle dilini derinden etkileyen kendine özgü iç ve dış sosyal ilişkileri vardır. İnsanlar arasındaki bu iç ve dış sosyal ilişkiler, fikir, bilgi ve kültür alışverişinin gerçekleşmesine vesile olur ve bu süreç dil üzerinden yürür.

Dolayısıyla bu sürecin sonunda dile çok sayıda yeni sözcük kazandırılır. Bilindiği gibi, bir dilden diğer bir dile sözcüğün geçmesi uzun bir zaman dilimini gerektirir.

Bu süreçte bazı alıntı sözcükler hedef dil tarafından tamamen benimsenir ve o dilin ağız yapısına göre şekillenir, bazıları ise kaynak dilin özelliklerini korur. Bu tür kaynak dildeki tüm yapı ve anlam özelliklerini koruyarak başka dile geçen kopyalanmış sözcükler kendi içinde egzotizm ve barbarizm olarak sınıflandırılır.

Egzotizm, XIX. yüzyıl sonlarından itibaren bazı etnik gruplar ve medeniyetlerin etkisiyle sanat ve tasarımda oluşan bir eğilimdir. Türkçe’de egzotizm terimi “bilgi alıntısı” olarak karşılık bulur. Bu süreçte bazı sözcükler dile kavram ile beraber geçer. Örneğin bisiklet sözcüğü bisiklet aracı ile beraber Kırgız toplumuna gelir ve sözcük ses değişimine uğrayarak kabul edilir. “*Her yeni ortaya çıkmış nesneyi belirtmek için yeni sözcük de beraberinde ortaya çıkar. Dolayısıyla ortaya çıkmış yeni nesneyi belirten sözcüğün kullanış çevresine göre dil unsurları da harekete geçer*” (Ömüraliyeva, 2009, s.3).

Barbarizm ise, dildeki standart dışı sözcüklerin, ifadelerin ve telaffuzların bütünü için kullanılan Helence kökenli bir sözcük olup ana dilde karşılığı olmasına rağmen yabancı dilden kopyalanarak hedef dilde kullanılan sözcüklerdir. Buradaki barbarizm terimi de Türkiye’de yapılan bilimsel çalışmalarda “özentî alıntı” olarak geçmektedir. Kısaca, egzotizm terimi yabancı dillerden geçen ve hedef dilde kavramsal karşılığı olmayan sözcükler için kullanılırken, barbarizm terimi ise, yabancı dillerden kopyalanmış fakat hedef dilde karşılığı olan sözcükler için kullanılır.

Bilindiği üzere bir dilden başka dile kopyalanmış olan yeni sözcükler o dilin öncelikle sosyal medyasına, gazete ve dergilerine, edebi eserlerine yansımaya başlar.

Özellikle edebî metinler aracılığıyla barbarizm ve egzotizmlerin toplumun dilinde ne düzeyde olduğunu anlamak mümkündür. *Çocuklar Büyüdüğünde* eseri hakkında kısaca bilgi verecek olursak: piyes 1964 yılında yazılan altı perdeli bir eserdir. Yazılış yılından da görüldüğü gibi eser Sovyetler dönemindeki Kırgız toplumunu konu almıştır. Doğal olarak dil açısından da Rusça’nın ne kadar etkin olduğunu görebiliriz. Bu çalışmada Kırgız yazarı Mar Bayciyev’in “Çocuklar Büyüdüğünde” adlı eserindeki egzotizmler ve bulgarizmler bu düşünceyle ele alınmış ve edebi üslup açısından analiz edilerek sosyo-dilbilimsel çerçevede incelenmiştir.

1. Eserdeki Egzotizm ve Barbarizmler

Kırgız toplumu XIX. yüzyılda Çarlık Rusya’sı tarafından istila edildikten sonra yaşamın tüm alanında yeni kavramlarla karşılaşmaya başlar. Bu süreç doğal olarak dili de etkisi altına almıştır. Dolayısıyla egzotizmlerin tarihi olaylar ile yakından bağlantılı olduğunu bize kanıtlamaktadır. Çarlık Rusyası’nın Kırgızistan topraklarını istila etmesi sonucunda gelişen süreç esnasında Kırgızca’da *boluş* (<болость “”), *uyez* (*уезд*) gibi sözcükler benimsenir. Özellikle Rus çiftçilerinin Kırgız topraklarına yerleşmesiyle birlikte konar-göçer hayat tarzını sürdüren Kırgız toplumunun diline geçmiş olan yerleşik hayata özgü yeni sözcükler ayrı bir katman (yoğunluk) oluşturmaktadır.

Çalışmamızın giriş kısmında da belirttiğimiz gibi egzotizmler daha önce toplumda olmayan kavramlar ile beraber dile kabul edilir. Kırgızca’nın söz varlığı bu tarihi olay sayesinde yeni kavramlar kazanmıştır. Bu süreç Sovyetler Birliği kurulduktan sonra da devam etmiştir. Çünkü Ekim Devrimi ile beraber birçok kavram, kavram ile beraber birçok sözcük Eskisinden daha yoğun bir şekilde Kırgızca’nın söz varlığına dâhil edilmeye başlanmıştır. Hatta bu yoğunluk o kadar artmış ki Rusça Kırgızca üzerinde çok kısa zamanda baskın dil konumuna gelmiştir.

Daha ayrıntılı belirtmek gerekirse, başka dilden kopyalanmış sözcükler hedef dilin fonetik ve gramatikal kurallarına göre (dil iç kuralına göre) şekillenmesi gerekir. Ancak barbarizmler bu kuralı tanımaz ve dili zenginleştirmekten daha ziyade onun kirlenmesine ve yozlaşmasına neden olur.

Mar Bayciyev’in *Çocuklar Büyüdüğünde* eserinde toplam 84 egzotizm ve barbarizmin kullanıldığı tespit edilmiştir. Mar Bayciyev’in *Çocuklar Büyüdüğünde* eseri 1964 yılında yazılmış altı

perdeli bir piyestir. Yazılış yılına göre değerlendirildiğinde eserde Sovyetler Birliği dönemindeki Kırgız toplumunun yaşamı ele alınmıştır. Mar Bayciyev'in bu eserini yazdığı dönemde Rusça'dan Kırgızca'ya kopyalanmış sözcükler telaffuz ve imlada da aynı Rusça'daki gibi kullanılırdı. Örneğin, *yapon* kelimesi Kırgızcada *capon* olarak telaffuz edilirken eserde *yapon* şeklinde kullanıldığı görülmektedir.

...

Çarçı: *Çın ele tündö oygonsom, yaponço* (Eski Arap harfli metinlerde Capon şeklinde yazılmış örnekleri var. Ama gündelik hayatta ve yazıda da Yapon şeklinde daha yaygın kullanılır) *süylöp catıpmın* (Gece uyandığımda gerçekten de Japonca konuşuyormuşum).

... (Bayciyev, 1991, s. 6).

Kırgızca'nın dil özelliğine göre sözcük başında *h* sesi ve iki ünsüz yan yana gelmez. Bu özellikler yazarın eserinde bazıları aynı Rusça'da olduğu gibi bazıları ise Kırgızca'nın dil özelliğine göre yansır. Eserde hem ses değişimine uğramış hem tüm fonetik özelliklerini koruyarak kullanılan egzotizm ve barbarizmlere rastlanır. Bu sözcüklerin büyük çoğunluğu Rusça'dan ya da Rusça aracılığıyla Batı dillerinden kopyalanmış sözcüklerdir. Bazı sözcüklerin metinde hem Rusça hem Kırgızca varyantı kullanılır. Örneğin, eserde "buzdolabı" anlamında hem *holodil'nik* hem *muzdatkıç*, "filtre" anlamında *filtr* ve *çıpka*, "acı" anlamında *gor'ko* ve *açuu* kelimeleri geçmektedir.

1.1. Eserdeki egzotizmler *bokal(kadeh)* (Bayciyev, 1991, s. 6), *sputnik (uydu)* (Bayciyev, 1991, s. 7), *lesepet (bisiklet)* (Bayciyev, 1991, s. 7), *vodoprovod (çeşme)*(Bayciyev, 1991, s. 7), *gazeta (gazete)* (Bayciyev, 1991, s. 8), *priyomnik (alıcı)* (Bayciyev, 1991, s. 8), *kompaniya* (Bayciyev, 1991, s. 2), *butılka (şişe)* (Bayciyev, 1991, s. 3), *ministerstvo (bakanlık)* (Bayciyev, 1991, s. 2), *minut (dakika)* (Bayciyev, 1991, s. 2), *partorg* (Bayciyev, 1991, s. 2), *sakuske (meze)* (Bayciyev, 1991, s. 4), *aspirant (doktora öğrencisi)* (Bayciyev, 1991,s. 2), *parovoy otopleniye (kalorifer)* (Bayciyev, 1991, s. 2), *gruppa (sınıf)* (Bayciyev, 1991, s. 2), *kurs (sınıf)* (Bayciyev, 1991, s. 2), *starosta (sınıf başkanı)* (Bayciyev, 1991, s. 12), *fakbyuro (fakülte kurulu)* (Bayciyev, 1991, s. 10), *aeroport (havalimanı)* (Bayciyev, 1991, s. 11), *orkestr*(Bayciyev, 1991, s. 2, *telefon* (Bayciyev, 1991, s. 23), *vertolyet (helikopter)* (Bayciyev, 1991, s. 30), *neşatnıy (sözleşmeli)* (Bayciyev, 1991, s. 7), *militsiya (polis)* (Bayciyev, 1991, s. 7), *serjant (çavuş)* (Bayciyev, 1991,s. 2, *diplom* (Bayciyev, 1991, s. 2), *uçastok (karakol)* (Bayciyev, 1991, s. 7), *dejurnıy (nöbetçi)* (Bayciyev, 1991, s. 7), *trubka* (Bayciyev, 1991, s. 19), *taksi* (Bayciyev, 1991, s. 12), *projektör* (Bayciyev, 1991, s. 9), *personaldık pensiya (özel statülü emekli)* (Bayciyev, 1991, s. 21), *romans (Rus türkü çeşidi)* (Bayciyev, 1991,s. 20), *aliment (nafaka)* (Bayciyev, 1991, s.32), *pivo (bira)* (Bayciyev, 1991, s. 18), *stol (masa)* (Bayciyev, 1991, s. 2), *krovat' (yatak)* (Bayciyev, 1991, s. 2), *parancı (peçe)* (Bayciyev, 1991, s. 2), *grafik* (Bayciyev, 1991, s. 2), *iskusstvo (sanat)* (Bayciyev, 1991, s. 2), *şkaş (dolap)* (Bayciyev, 1991, s. 2), *tl (cephe arkası)* (Bayciyev, 1991, s.25), *espertsent* (Bayciyev, 1991, s. 27), *naadan* (Bayciyev, 1991,s. 2), *stakan (bardak)* (Bayciyev, 1991, s. 2), *pioner* (Bayciyev, 1991, s. 31), *vokzal (istasyon)* (Bayciyev, 1991, s. 32), *agronom (ziraatçı)* (Bayciyev, 1991, s. 28).

1.2. Eserdeki barbarizmler: *setka (torba)*, *tak (evet)*, *vremya (zaman)*, *skameyka (bank)*, *mesşandık (cahillik)*, *knopka (düğme)*, *kvadrat (kare)*, *mebel'(mobilya)*, *zarplata (maaş)*, *uçenty sovet (senato)*, *otliçno (mükemmel)*, *avtoritet (saygın)*, *harakteristika (tanıtım, tasvir)*, *zakon (yasa)*, *oçered'(sıra)*, *o ujas (kâbus)*, *podarka (armağan)*, *davay (hadi)*, *gorko (acı)*, *zvonok (zil)*, *ramka (çerçeve)*, *etaj (kat)*, *da (evet)*, *kvartira (daire)*, *morojenoye (dondurma)*, *holodil'nik (buzdolabı)*, *mama (anne)*, *papa (baba)*, *polojitelny (olumlu)*, *gramotnyy (bilgili)*, *svet (ışık)*, *to yest (yani)*, *fil'tr (filtre)*.

Eserdeki tespit edilen egzotizm ve barbarizmlerin dile ne şekilde geçtiğini şöyle tasnif edebiliriz:

a) Dilin ses özelliklerine göre ses değişimine uğrayan kelimeler: *Lesepet (bisiklet)* aslen Fransızca ancak Kırgızca'ya Rusça üzerinden geçmiştir. Rusçada *velosiped* olarak kullanılır ve Kırgızca'nın dil özelliğine göre değişime uğrayarak eserde *lesepet* şeklinde kullanılır. *Lesepet* kelimesi Kırgızca'da konuşma dilinde bu şekilde kullanılır ancak yazı dilinde Rusçadaki şekli *velosiped* olarak kullanılır. *sakuske (meze)* Rusça'da *zakuska*, *kramitnyy (bilgili)* Rusçada *gramotnyy*, *podarka (hediyeye)*

Ruşçada *podarok. sakuske (meze) Ruşça'da zakuska, kramitny (bilgili) Ruşçada gramotny, podarka (hediye) Ruşçada podarok.*

b) Kaynak dilin özelliklerini koruyan kelimeler: *Bokal(kadeh)* sözcüğü Fransızca aracılığıyla Ruşçaya Ruşçadan da Kırgızca'ya geçen bir sözcüktür. Sözcüğün Kırgızca'ya kadeh kavramı ile beraber kabul edildiği için bu sözcük egzotizmdir ve sözcük Ruşçadaki ses ve imla yazısını koruyarak kullanılır. *Sputnik (uydu)* sözcüğü Ruşçadan Kırgızca'ya geçmiş sözcüktür. 1957-1958 yıllarında uydu anlamında kullanılmaya başlar. Bu sözcük de Ruşça'daki özelliklerini koruyarak geçmiştir. *Vodoprovod, priyomnik, kompaniya, telefon, aeroport, kurs, starosta, vertolyet, diplom, grupp*a gibi sözcükler Ruşça'daki özelliklerini koruyarak değişmeden kullanılır.

c) Kaynak dilin kültürel özelliğini tam verebilmek amacıyla alınan kelimeler: *gorko (acı), romans (Rus türkü türü)*

d) Başka hiçbir amacı olmadan kullanılan (moda) kelimeler: *davay (hadi), to yest (yani), da (evet), mama (anne), papa (baba), svet (ışık).*

Partorg, militsiya, serjant aliment gibi sözcükler Sovyet sistemi ile beraber kazanılan sözcüklerdir. *Partorg* sözcüğün iki sözcüğün kısaltmasıdır: *partiynny organizator* (komünist partisinin başkanı) demektir. Bu kısaltma sözcük de Ruşçadaki özelliklerini tam koruyarak kullanılır. *Militsiya ve serjant* sözcükleri polis ve polisiedeki rütbe (çavuş) adıdır. Bu kavramlar Kırgız toplumuna dolayısıyla dile de Ekim Devriminden sonra gelir. *Aliment* (nafaka) sözcüğü Sovyetler Birliği kurulmadan Kırgız toplumunda kavram olarak da pek mevcut olmayan kavramdır. Çalışmamızın başında da belirttiğimiz gibi egzotizmler toplumun gelişmesi ve değişmesine bağlı gerçekleşen bir süreçtir. Aşağıdaki örnekler de bu durumun ispatı olarak gösterilebilir:

Gazeta, butilka (şişe), minut (dakika), militsiya (polis), stol (masa), krovat' (yatak) sözcükleri eserde Ruşçadaki imlasını koruyarak kullanılır. Fakat halk ağızında bu sözcükler Kırgızca'nın dil özelliğine göre ses değişimine uğrayarak *gazeta >gezi, butilka >bötölkö, militsiya >miliysa, stol >üstöl, krovat' >gerevet, minut da münöt* şeklinde kullanılır. "Eğer edebi metinde barbarizmler yoğun kullanıldıysa, o zaman eser makaronik eser denir" (Tomaşevskiy, 1966, s. 33).

Mar Bayciyev'in söz konusu eserinde kullanılan egzotizm ve barbarizmler Fransızca, İtalyanca, İngilizce, Almanca sözcükler olmasına rağmen Kırgızca'ya Ruşça aracılığı ile geçmiştir. Dolayısıyla kaynak dildeki kullanılışı ile değil Ruşça'ya kabul şekli ile ya da Kırgızca'nın dil özelliğine göre değişime uğrayarak geçer. Örneğin özgün İtalyancada *boccale* (kadeh) sözcüğü Ruşçada *bokal* olarak kullanılır ve Kırgızca'ya da bu şekilde geçmiştir. Ancak Arapça ve Farsça kökenli sözcükler Özbekçe ya da Tacikçe'nin aracılığı ile geçmiştir. Bu sözcüklerin hemen hemen hepsi Kırgızca'nın dil özelliğine uyarak dolayısıyla ses değişimine uğrayarak geçer. Örneğin, *nikâh* sözcüğü Kırgızca'da ve metinde de *nike* şeklinde karşımıza çıkar. Farklı dillerden kopyalanmış sözcüklerin çok olması Kırgızların kültürler arası ilişkilerini gösterir. Ancak bu kaynak dillerin özellikle Avrupa kaynaklı olanların direk değil Ruşça aracılığı ile girmesi de bize Kırgızların bu sözcükleri kabul ettiği dönemde hem siyasi hem de kültürel açıdan uluslararası ilişkileriyle ilgili durumu hakkında bilgi verir.

Eserde geçen egzotizm ve barbarizmleri tematik açıdan incelediğimizde genel olarak Kırgızca'ya kaynak dillerden yiyecek-içecek (*morojenoye, sakuske, pivo*), akrabalık (*mama, papa*), eğitim (*grupp, diplom, starosta, aspirant*), askeri terimler (*serjant*) gibi günlük hayatta kullanılan sözcükler ve ünlemlerin ağırlıklı olduğunu görmekteyiz.

Tomaşevskiy barbarizmlerin eserde kullanılmasının diğer bir nedeni olarak yerli halkın yaşam tarzının özelliğini gerçekçi olarak aktarma olduğunu belirtir. (Tomaşevskiy, 1966, s. 34). Ancak Mar Bayciyev'in söz konusu eserinde buna hacet yok. Çünkü yazar hem kendisi Kırgız hem de eserinde Kırgız halkının yaşamını anlatır.

Sözcük türleri bakımından ele alacak olursak en çok isimler kullanılmış ve birkaç ünlem (*o ujas, davay*), sıfat (*neştatny*) ve birleşik sözcükler (*partorg, personaldik pensiya, paravoy otoplenie, vodoprovod*) geçmektedir. Eserdeki Ruşça sözcük olan *neştatny* (sözleşmeli) sıfatı Arapça'dan kabul

edilen *molla* sözcüğü ile beraber kullanılır. *Molla* sözcüğü Kırgızca'nın ses olayına uyarak *moldo* şeklinde karşımıza çıkar. Böylece eserde *neşatnıy moldo* (Bayciyev, 1991, s. 22) yani *sözleşmeli molla* şeklinde kullanılır. Tabii Kırgızca'nın edebi dilinde bu şekilde kullanılmaz. Bunun gibi Rusça sözcükleri Kırgızca söz diziminde kullanmak ancak konuşma dilinde olabilir. Bunun gibi kullanımlar dili bozarak yozlaştırır.

Eserdeki *aspirant*, *sputnik*, *militsiya*, *diplom*, *partorg*, *aeroport* gibi egzotizmler Kırgız toplumunun değişmesi, gelişmesi ve modernleşmesi sonucunda dile benimsendiğinin ve dilin zenginleştiğinin göstergesidir.

Eserde geçen barbarizmlerden *mama* ve *papa* barbarizmlerini özellikle belirtmek gerekir. Dilin temel sözcüklerinden olan *anne* ve *baba* sözcüklerinin karşılığı olan bu iki barbarizm Kırgızca'da bütünüyle benimsenmiş durumdadır. Bu da bize Rusça'nın özellikle Sovyet döneminde Kırgızca'yı ne kadar etkilediğini göstermektedir. *Gor'ko* (acı) sözcüğü de Rusların geleneği ile ilgili bir sözcük olup yeni evlenen ve düğünü yapılmakta olan damat ve geline düğünde hitap edilir. Kırgız geleneğinde benimsenmeyen bir davranıştır. Ancak yazar eserinde bu yabancı sözcüğe yer verir. Bunun sebebi de eserin yazıldığı Sovyetler Birliği döneminde bu sözcüğü Kırgız toplumu benimsemeye çalışır. *Romans* sözcüğü ise Ruslara ait bir türkü türüdür. Yazar bu sözcüğü radyoda çalmakta olan Rusça türküyü tanımlamak için kullanır. *Gor'ko* sözcüğüne nazaran *romans* sözcüğünün eserde kullanılması yerindedir.

Eserde kahramanlardan biri kitaptan alıntı yaparken tamamen kaynak dili Rusça olarak verir: “Женщина знает, что мужчина все врёт о высоких чувствах, ему нужно только тело, и потому он простит все гадости, а уродливого безвкусного дурного тона костюма (внешнего вида) не простит” (Bayciyev, 1991, s. 22). Bu örnek toplumun artık iki dilli (bilingualizm) olduğuna işaret eder. Bu tür hadiseleri biz XIX. Yüzyıl Rus Edebiyatında da görebiliriz. Fransızca'nın Rusya'da moda olduğu dönemlerde Rus sosyetesinde Fransızca konuşmak yaygındı ve yüksek zümreye aidiyetinin işaretiydi. Söz konusu eserin yazıldığı dönemde de tüm Sovyetler Birliğinde Rusça bilmek zorunluymuştu, dolayısıyla alıntıyı çevirmeye de ihtiyaç duyulmamıştır. Eserdeki tespit edilen tüm örnekler dilin toplum ile ve toplumdaki tüm yaşanan hadiseler ile bağlantılı olduğunun işaretidir. Mar Bayciyev'in *Çocuklar Büyüdüğünde* eserinde karşılaştığımız egzotizm ve barbarizmler Çarlık Rusya'sı ile başlatılan istilanın devamı olan Sovyetler Birliği döneminde devamı dili ne derecede etkilediğini ve bu etkinin sadece siyasi değil kültürel açıdan da yoğun olduğunu gösterir. Buna benzer örnekleri dünyadaki diğer toplumlarda da görebiliriz.

Mar Bayciyev'in *Çocuklar Büyüdüğünde* eserindeki egzotizm ve barbarizmleri ele alarak kültürel ilişkilerin dili ne kadar etkileyebileceğini tespit ettik. *Orkestr*, *aspirant*, *aeroport*, *iskusstvo* gibi egzotizmler dili zenginleştirirken *setka*, *vremya*, *skameyka*, *zarplata* gibi barbarizmlerin modaya uyarak dil yozlaşmasına yol açtığını belirledik.

Sonuç

Dilin söz varlığı, toplumun genel ihtiyaçlarını belirleyen kavramlardan oluşmaktadır. Yeni ihtiyaçlar yeni kavramları, yeni kavramlar yeni sözcük ve şekilleri doğurur. Ancak bazı yeni sözcükler yeni kavram olmadan dilde mevcut sözcüğün yerine özentili kavram olarak geçer. Mar Bayciyev'in *Çocuklar Büyüdüğünde* adlı eserinin analizi sonucunda önce Çarlık sonra Sovyet Rusyası'nın kültürel gerçekleriyle bağlantılı egzotizmleri ve barbarizmleri tespit ettik. Eserde kullanılan barbarizm ve egzotizmlerin çeşitli amaçlara hizmet ettiği ortaya çıkmıştır. Örneğin duygusal renklendirme işlevi, yalın işlev ve örtmece işlevler. Ayrıca niceliksel olarak da dikkat çekti. Mar Bayciyev'in *Çocuklar Büyüdüğünde* eserinde barbarizmden (30) daha fazla egzotizm (46) olduğunu tespit ettik. Böylece, esas olarak egzotizmi kullanan yazar, o dönemin kültürünü, eğitimini ve siyasi durumunu okuyucularına da tanıtıyor. Sonuç olarak egzotizm ve barbarizmler eserin yazıldığı dönemi ve toplumu daha gerçekçi anlatmayı amaçlamıştır.

Kaynaklar

Aksan, D. (2000). *Her yönüyle dil (Ana çizgileriyle dilbilim)*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

- Arapova, N. (1989). Varvarizmi kak etap v osvoenii inoyazychnogo slova. *Vestnik Moskovskogo Universiteta*, 4, 9-16.
- Bayciyev, M. (1991). *Uzak sapardagi poyezd*. Adabiyat Yayın Evi.
- Ömüralieva, S. (2009). *Azırkı Kırgız tili leksikologiya*. BGU Yayınları.
- Saussure, F. de (1999). *Kurs obşey lingvistiki, yekaterinburg*. Uralskiy Universitet Yayınları.
- Tomoshevskiy, B. (1996). *Teoriya literaturı poetika*. Aspekt Press Yayın Evi.
- Voronkova, İ. (2006). O ponyatiyah ekzotizmi i varvarizmi. *Vestnik Voronejskogo Universiteta*. 2, 77-78.